

ravno so bile v občnem zboru, 20. novembra p. l., od cele družbe poterjene. Tudi živinozdravniška šola na Poljanah se ti stranki prav ne zdi, ter jo spodkopati želi. Žalostno je, in vsaciga domorodca mora z britkostjo napolniti, de možje, ki bi imeli take deželi potrebne naprave na vso moč podpirati, jim že koj v začetku razpertije nakoplujejo, in de je satan tudi tukaj začel ljuliko sejati. Naj se ti možje ne bojé, de bo kmetijska družba od njih rešenja pričakovala, če v kakošne denarne zadrege pride, zakaj po njih strastnim in pohujšljivim ravnanju spoznamo, de so oni le enaki tistim bramorjem, kateri mlade korenince spomladanjskih zeliš na skrivnim spodjedujejo.

Ker pa ravno ti možje želé, de naj bi „Novíce“ le od kmetijskih reči pisale, damo pri ti priliki svét na znanje, kakó de se bramorji polové: Prazni piskerci se v zemljo zakopljejo, s perstjo pokrijejo in le toliko se duška pustí, de v piskerce popadajo, kader po svojih škodljivih opravilih po persti rijejo. Tudi mi si bomo prizadevali, kolikor je v naši moči, koristne domače naprave takih škodljivih žival varovati, de se jim po očitnim ravnanju taka past nastavi, v katero se bojo ti bramorji sami sebe vjeli. Kmetovavec že precej visoko stopnjo razumljivosti doseže, če škodljive gosence, čerwe, kebre in druge marčese, ljuliko, plevél in škodljive zeljša pozna, de jih vé zatreti, — tudi naša domovina se more veseliti, de je po „Lloydu“ in po undanji „Gracarci“ na tanjko svoje nasprotnike spoznala, in de zdej vé, kakó de iz Ljubljane v Novomesto in iz Noviga mesta v Ljubljano pelje tisti osebuji telegraf, iz kteriga „Lloyd“ in „Gracarca“ dobivata večkrat svoje lažnjive in dražljive pisarije pod mnogoverstnimi čerkami, ktere so celi deželi v sramoto.

Če prav domorodec iz prave ljubezni do svoje domovine dobre svete na znanje daje in če tudi očitno pa pravično in pošteno razodeva, kar bi se morebiti popraviti imelo, mu bo vsak človek, ki vstavlja čas zapopade, za to še iz serca hvaležin; — če pa ljudje, kterim so „vstavne pravice“ očitna gnjusoba, ki nimajo ne iskric prave ljubezni do dežele, v kateri prebivajo, v eno mero le huskajo, podpihujejo, natolcujejo in mir in pokoj kratijo, in razpartije delajo — se moramo z zaničevanjem oberniti od tacihi sovražnikov domovine. Le dobro je, de jih poznamo, de zdej na tanjko vémo: kateri so draživci!

Ambrož.

Dopis iz Istrije.

V zlate bukve zasluži zapisano biti slovansko društvo v Terstu. Prašali me bote: zakaj? Dobro in lepo je storilo, da mu ga je malo para. Posušilo je veliko solz, veliko skerbí je odvzelo, veliko žalostnih razveselilo. Znano je, de je lansko léto Istrijo suša zaterla, tri mesce ni deževalo; žito je komej iz zemlje prilezlo, majhen klasič napravilo, klasič, kteri je imel 2 ali 3 otrobne zernica. Turšica se je večidel posušila, brez da bi bila klas delala, trava se je také reči suha kosila; drevje se je posušilo, posušile — so se naše vode; po 5 in 6 ur delječ so ljudje po vodo hodili; veliko časa so s tem delam potrosili — in kaj so domú dopeljali? malo smradljive vode. Vse je dežja želelo, vsi smo dežja prosili; uslišani smo bili, ako ravno kasno. Toliko zaželjeni dež nas je nekoliko razveselil — ali oh, nova žalost! Toča se usuje in razbija, dokler vsiga ne razbije. Nesrečni Istrijanec ima v žetvi in tergatvi manj, kakor takrat, kader je sejal; zato za njega ni bilo ne veseliga dneva, ne vesele ure več; ni se slišalo petja na polju, ne v vinogradu; slišale so se povsod le míle besede: „to zimo bomo mogli glada (lakote) umreti.“ Pohvaliti moram Istrijanca, de zna nevoljo poterpljivo prenesti; brez tožiti se so pro-

sili Bogá za pomoč. In zares posebna previdnost božja jih je smerti otela; Bog je dal repe, ktera je veliko ubogih preživila. Po trikrat na dan so repo kuhali, otrokam so sirovo dajali; milo mi je bilo viditi nedolžne otročiče sirovo repo in sirov bob jesti, kteriga so jim starši dajali, da bob grizejoči nekoliko pozabijo lakoto, in da jih za kruh ne prosijo, kteriga srednji kmetje po več tednov niso imeli. Da so mogli živino preč dati, to se vé, ker sená ni bilo. Resnica je, da o somnju (na sv. Jerneja) lansko léto je bilo goveje mesó po 4 kraje. funt; vsak je zaklal svojo živino, ker je ni mogel prezimiti. Zató pa letas po 10 kraje. mesó jémo, pri vsem tem, da žito, senó in terta lepo kaže.

Na dolgo sim vas peljal, dragi Slovenci! saj mi ne boste zamerili. To sim vam povedal, da vidite in spoznate silo, v kateri smo bili in da bote znali ceniti dobro delo, ki ga je slovansko društvo v Terstu storilo. Denarje nabéra, žito in bob kupuje, in ga zdej, ko je nar veči sila in potreba, ubogim Istrijancam v dar pošilja. Danes je tisti srečni dan, da nam pride od dobroserčnih Slovincov veliki dar — 20 voz žita — dar, kteriga hvaležni Istrijanec nikdar ne bo pozabil; léta in léta bo govoril, kakor danes: „Bog daj našim dobrotnikom dobro srečo in zdravje.“ Od tega dara bo pripovedoval starec sinam in vnukam, ter bo slavil in hvalil dobrotnike iz Tersta. Ve pa, drage „Novíce“, zapišite slovansko društvo iz Tersta v zlate bukve, da slavno nje imé za vse čase ostane!*)

Zminj (Gimino) 2. rožnika 1850. Miha Debelak.

Dopis in Štajarskega.

30. rožnika 1850.

14. rožnika t. l. so v Cerkevcah nad Ptujom zlati denarji izkopani bili. Ležali so čisto plitvo v zemlji blizo ceste, ki skozi Cerkovsko vas pelja, v loneu, kteriga dno je celo bilo, drugo pa je že bilo razpadlo. Kmet je pri svoji novi hiši poleg ceste, v katero se misli preseliti, potem ko je dom sinu izročil, za novo gnojíše dal zemljo znižati, in pri ti priliki je fantič na zakopane denarje zadel. Vsi so od Rimskih cesarjev, Tiberija, Klavdija, Nerona, Vespaziana, Tita in Domiciana; Neronovih pa jih je naj več. Novejših nič ni med njimi. Téhi, ktere je kmetovavec pokazal, je 41; 36 jih je bilo tehtanih, ti znesejo malo de ne 15 lotov. Ko so bili oprani, so bili vsi lepo svetli in napisi tako ohranjeni, da se lahko berejo, razun nekterih, ki so že bolj zglodani. Glave so také izrazno narejene, da jih človek mora cesarjem popolnoma podobne spoznati. Na drugi strani je večidel boginja, naj večkrat Salus in Victoria. Zemljiše tega kmeta je svoje dni Studeničkeh nun bilo, ktere so tukej grajšinsko pristavo imele.

Čudo pa je to, kako so leti zlati v to zemljo prišli, ki je tako prodnata, da bi človek težko verjel, da je že tačas kako imenitno selo tukej bilo, zakaj več kakor jezeroletno obdelovanje bi jo bilo moglo bolj zboljšati, ko je zdaj. Pripoved še živi in znamnja so sém ter tje očitne, da je tu svoje dni Drava tekla. Ravno nemogoče ni, da je ta stran polja o Rimskih časih lepo obdelana, rodovitna zemlja bila in prijazne sela imela (tačas so morde ti denarji zakopani bili), pozneje pa je Drava prederla, ter černo perst odnesla, globokeje denarje pa pustila, ki so také sčasama na verh prišli. — Berž ko ne naše polje še starinske imenitosti zakrite ima.

Tako je od Pahorja proti Ebensfeldskimu gradu nekedaj podzemeljsk zidan vodotok šel; také sim sli-

*) S serčnim veseljem uverstimo ta dopis »Novicam« in prosimo častitiga gosp. dopisnika, da bi nam večkrat kaj pisal. Vred.